

У протеклом периоду у јавном дискурсу се учестало раби појам одговорности. Сви позивају на њу, али мало ко би суштински да је преузме. Управо су најгласнији они који не би да буду одговорни, али би врло радо и често насилно ту одговорност пребацили на другога. Запитали смо се како је дошло до тога да се у просветном систему сва одговорност пребаци на наставнике, и то на наставнике у обустави. Зато сматрамо да је важно да се пре свега обратимо родитељима и ученицима, а онда и свеукупној јавности која свакодневно пристаје да прерађује тему угрожености и губитка школске године.

Наше истрајање у борби обуставом наставе није одраз недостатка бриге за ученике нити одсуство одговорности. Ми истрајавамо упркос томе што бринемо и одбијамо да нам се наметне одговорност коју смо, нажалост, увек здушно прихватили, а никако није била наша. Дозволили смо да будемо одговорни за све лоше у образовном систему, а да стидљиво прихватамо спорадичне похвале за оно што је добро, остављајући иза себе године ненаметљиве борбе, под окриљем корумпираних синдиката и дискриминаторног и застарелог Закона о штрајку. Тако је борба постала осуђена на пропаст, а систем се оснажио у својој ригидности и бесмислености. Том систему одговара метода завади па владај па је завадио наставнике са ученицима и родитељима, колеге са колегама, високо образовање са средњим и основним... и дођосмо до тога да се нађемо у кривичном закону насрам родитеља и ученика. Наши синдикати и власт то представише као огроман успех и без расправе усвојише у Парламенту. Неки од нас порадоваше се на сам помен успеха, а неки се запиташе: „Зар ми радимо са криминалцима да би нас кривични закон од њих чувао? И тако, већ обневидели од свега, анестезирани после несреће у Рибникару, Малом Орашју и Дубони, а већ одавно опружени на патосу после измакнуте столице, дочекасмо 1. новембар.

Не знам како ико после свега може да се запита зашто су студенти блокирали наставу, зашто су их наши ђаци врло брзо препознали као своје узоре и сами блокирали наставу и на крају зашто су је, очекивано за закашњењем, и наставници обуставили. Када се у великом броју глава разјаснило да треба почети борбу, остало је неизвесно докле ће она трајати па је систем одмах препознао да је та неизвесност ефикасно оружје да се наставници у обустави прогласе нерадницима и пребаци им се одговорност за угроженост и евентуалну пропаст школске године. Не пристајемо да по ко зна који пут преузмемо туђу одговорност.

Наша борба неопходна је и велика, лековита је баш зато што је показала заједништво свих учесника образовног процеса - ученика, родитеља и наставника. Зато позивамо све родитеље и ученике да не пристају на вештачке и злонамерне поделе које им се намећу. Не постоје ови и они родитељи који треба да се гледају преко полицијског кордона, не постоје ови и они ученици. Свако од вас зна колико је стрепео и трпео неправду система.

Ово је броба за сваког ученика којем је објашњено да треба да тежи осредњости, да не штрчи у ходнику и учионици, за ученика који трпи увреде и понижења јер му је представљено да је сам крив за то. Борба је и за даровитог ученика коме се не дозвољава

да развије своје таленте јер мора да испуни форму ради ње саме, и за ученика којем је потребна подршка, али је изостала јер су средства за њу преусмерена у нечије џепове. Боримо се и за ученика спортисту који је принуђен да бира између часова и тренинга... Листа је подугачка и свако дете ће у њој пронаћи свој редни број, јер то и јесте циљ, ригидног система, да ученик буде само број.

Наша борба је и родитељска борба, јер знамо да родитељи стрепе када пошаљу своју децу у школу, а не би смело да буде тако. У образовном систему мера успеха постала је могућност да се што брже оде на школовање у иностранство, како се никада не би вратило. Мера успеха је да се са што мање труда постигну одличне оцене и да ученик научи да се снађе, а не да учи и да се развија. У таквом систему деца се не шаљу у школу са ужином у ранцу, већ са паметним сатом, телефоном, локатором, апликацијама за снимање и прислушкивање и разном другом шпијунском опремом која родитељу даје привид сигурности и контроле. Ту нема места за другарство и емпатију, већ само за ривалство, поделе и неразумевање.

Када смо се коначно охрабили да се зауставимо и опоменемо на све речено, како ико може да очекује да се послушно вратимо неговању досадашњег система. Ако бисмо то учинили, онда бисмо суштински били неодговорни и изневерили наше ученике који су показали највећу могућу зрелост.

Понављамо, не пристајемо да нам се наметне одговорност за опасност да ученици изгубе школску годину. Не пристајемо да пишемо бесмислене планове надокнаде и озбиљно причамо о њима, бескрајно лицитарамо бројевима и датумима и тражимо од оних који то чине, а неки чак верују да говоре у наше име, да престану са тим јер је и то облик манипулације и застрашивања. Не пристајемо да изнова и изнова одговарамо на питање „када ће се настава нормализовати“. Ми за то нисмо ни надлежни, ни одговорни, а јесу они који седе у Министарству просвете и школским управама, који су за ова два ипо месеца обуставе наставе и других облика протеста умели искључиво да прете, одузимају плате и износе увреде. Просветни систем је изгледа једини за који нико од надлежних не би да буде надлежан ни за шта осим за репресију. Тако никада не добисмо никакав одговор на наше захтеве и питамо се да ли их је ико и прочитао.

Министарство неће да се бави неформалним групама, већ инсистира на законитости „репрезентативних“ синдиката, али одбија да преиспита њихову репрезентативност, не само у смислу броја већ и стварне синдикалне борбе.

Захтеви наставника јесу артикулисани кроз неформалне групе и удружења, али су у сваком смислу репрезентативни и одговорно тврдимо да иза њих стоји већина запослених у просвети. Надлежни не би смели да их игноришу. Зато тражимо од целокупне јавности да нам више не упућује питања за која нисмо надлежни ни одговорни и да их интезивно преусмери ка онима који јесу. У вези са тим опомињемо да закони обавезују Министарство просвете да штити ученике од дискриминације и да је превенира, а

чињеница је да су многи ученици њиховим нечињењем или неадекватним поступањем стављени у неповољан положај и да је насилно и само формално успостављање наставе ништа друго до прикривање те дискриминације. Родитељи, имате људску и законску обавезу да своју децу штитите од дискриминације и тако од Министарства просвете затражите хитне кораке којима би се обезбедила извесност и једнакост у наставку и завршетку ове и свих будућих школских година. Упућивање таквог захтева је ваша одговорност.

27. март 2025. године

Пленум Десете гимназије „Михајло Пупин“